

Rabo Food Forward

Regioscan Food Flevoland, Noord-Overijssel, Salland & Veluwe

Met Food Forward stimuleert Rabobank consumenten en voedselproducenten om duurzamere keuzes te maken in hoe we met ons eten omgaan. Maar om het voedselvraagstuk van morgen op te lossen, moeten we eerst weten hoe we er vandaag voor staan. De regioscan maakt de voedseluitdagingen van de regio zichtbaar. **Het begin van nieuwe oplossingen en voedselinnovaties.**

Belangrijkste conclusies

Gezonde bodem en een gezond verdienmodel gaan nog niet hand in hand

Vruchtwisseling is goed voor de bodem. Dat is alom bekend. Helaas zijn het vaak de best renderende gewassen die de bodem het meest uitputten. Dus waar kies je als agrarisch ondernemer voor; een vruchtwisseling met goed renderende, maar bodemuitputtende gewassen? Of voor een vruchtwisseling met daarin minder goed renderende, maar ook minder bodem uitputtende gewassen? Daar komt bij dat de komende jaren de beschikbare landbouwgrond afneemt, dus duurder wordt, dus mogelijk noodzaakt tot verdere intensivering om een rendabel bedrijf te kunnen voeren. Hoe laten we economie en ecologie hand in hand gaan?

Verpachter en pachter als hoeder van de aarde

Van huurders van een woning wordt verwacht, deze na afloop van de huurperiode weer in de originele staat terug te brengen. Dit uitgangspunt wordt steeds vaker toegepast op landbouwgrond. Minder bodemuitputtende gewassen, minder kunstmest en meer ruimte voor de natuur bij slootkanten. Allemaal om de kwaliteit van de bodem op hoog niveau te houden en biodiversiteit in stand te houden. De verpachter moet mogelijk langetermijnperspectief voorrang geven boven kortetermijnopbrengst. Pachters moeten besluiten of grondpacht nog past binnen hun businessmodel. Verpachters en pachters als hoeders van de aarde; hoe pakken we dit samen op?

Genieten in het buitengebied; de boer als landschapsbeheerder

Tal van schilders legden het Nederlandse platteland vast. Ruimte, uitgestrekte groene weiden, rustig en tevreden grazend vee, gewassen in bloei, weelderige slootkanten waar de natuur ruim baan krijgt. Mensen recreëren en wonen graag in het buitengebied. Het drijft zelfs de woningprijs in de betreffende gebieden omhoog. Wat hebben burgers en recreanten er voor over? Is er een rol voor de boer als landschapsbeheerder; en kan hij daarvoor beloond worden? Kan het leiden tot andere verdienmodellen, het opvolgingspercentage opkrikken, de toenemende leegstand van boerderijen kenteren?

Flevoland

Noord-Overijssel

Salland & Veluwe

Toelevering

Gewasbescherming nog met vliegtuigen??
Aardappelbewaring (pootgoed), witlofpennen.

Veevoer aanwezigheid in dit deel van de kring.
Waste percentages laag. Welke kansen biedt waste van consumenten? De veevoerindustrie betaalt soms hoge prijzen voor invoer van producten die ook humaan worden geconsumeerd. Dat kan tot stijgende kosten voor levensonderhoud leiden in de exporterende landen.

Productie

Weersafhankelijk. Akkerbouw heeft dat niet altijd in de hand.

Melkproductie levert weinig afval.

Zijn er bijzonderheden (kansen en bedreigingen) bij de eenden- en kalverhouderij?

Verwerking

Aardappelbewaring. Witlofpennen. Andere bewaring tussen moment van oogst en verwerking geeft uitval/afval door ziekten etc.
Visverwerking streeft naar hoger aandeel humane consumptie. Vooral de markt voor bijproducten is soms verzadigd.

Verpakking voorkomt voedselverspilling maar leidt wel tot meer afval. Biologisch afbreekbare verpakkingen dus?

Slachtafval (Epe, Wezep) wordt opgevaardeerd (Darling Ingr.)? Verpakking voorkomt voedselverspilling maar leidt wel tot meer afval. Biologisch afbreekbare verpakkingen dus?

Groothandel & logistiek

Logistieke kosten afvoer productie (houdbaarheid, productschade). Er is een negatief sentiment ten opzichte van plastic verpakkingen. Komen groothandel en logistiek in actie?

Er is een negatief sentiment ten opzichte van plastic verpakkingen. Komen groothandel en logistiek in actie?

Er is een negatief sentiment ten opzichte van plastic verpakkingen. Komen groothandel en logistiek in actie?

Detailhandel & Horeca

Supermarkten/retail hebben een behoorlijk aandeel in de "waste". Verdienmodel om dit te verminderen. Dilemma: Verpakkingen verminderen of afval van verpakkingen verminderen. Houdbaarheid versproducten verbeteren door goede bewaring, nieuwe technieken.

Dilemma: Verpakkingen verminderen of afval van verpakkingen verminderen. Houdbaarheid versproducten verbeteren door goede bewaring, nieuwe technieken.

Dilemma: Verpakkingen verminderen of afval van verpakkingen verminderen. Houdbaarheid versproducten verbeteren door goede bewaring, nieuwe technieken.

Consumenten

Groot deel van waste komt bij consumenten vandaan. Bewustwording. Een lage urbanisatiegraad bemoeilijkt afvalinzameling. Afvalvermindering en terugbrengen voedselverspilling moet plaatsvinden door betrokkenheid van burgers.

Een lage urbanisatiegraad bemoeilijkt afvalinzameling. Afvalvermindering en terugbrengen voedselverspilling moet plaatsvinden door betrokkenheid van burgers.

Een lage urbanisatiegraad bemoeilijkt afvalinzameling. Afvalvermindering en terugbrengen voedselverspilling moet plaatsvinden door betrokkenheid van burgers.

Aanvoer en toediening dierlijke mest / kunstmest verbeteren. Is het mogelijk brandstofverbruik te beperken door gebruik van elektrisch transport, scheepvaart of trein?

Is het mogelijk brandstofverbruik te beperken door gebruik van elektrisch transport, scheepvaart of trein?

Andere vervoersmodaliteiten. Is het mogelijk brandstofverbruik te beperken door gebruik van elektrisch transport, scheepvaart of trein?

Pachtbeleid. Gewasbescherming bollenteelt (NOP). Bodemstructuur Flevoland is goed (jonge grond). Intensievere teelten nemen toe in Flevo. Is ruimere vruchtwisseling rendabel? Biedt geothermie kansen voor de (NOP) glastuinbouw?

Veenweidegebied. Methaanuitstoot. CO2-heffing? Hoge grondwaterstand. Intensieve veehouderij druk in Oosten. Krimp. Mestoverschot. De CO2-uitstoot van het veenweidegebied is mede afhankelijk van grondwaterstand.

Kansen op krimp. Mestoverschot (plaatsingsoverschot mest beperkt).

Veel "grond" vast aan akkerbouwproducten. Hoe producten zo schoon mogelijk bij verwerking krijgen. Energieverbruik van de processen kan worden beperkt (bewaring).

Energieverbruik van de processen kan worden beperkt.

Energieverbruik van de processen kan worden beperkt.

McCain. Grote verwerker. Visverwerking Urk. Veel diversiteit. Bron van eiwit.

Plukon (D-vaart) slachterij. Welke kansen biedt dit?

Wezep: Plukon. (Remkes) Epe, Nunspeet. Ekro (van Drie)

Veredeling kan phytophthora-resistente rassen leveren.

De veevoerindustrie betaalt soms hoge prijzen voor invoer van producten die ook humaan worden geconsumeerd. Dat kan tot stijgende kosten voor levensonderhoud leiden in de exporterende landen.

A1-corridor proteïne? In hoeverre is dit concept bruikbaar.

Toenemende vraag naar biologische producten biedt kans, maar houd vraag en aanbod in balans! Plantaardige proteïnen (erwt).

Zuivelmerken betalen een hogere prijs voor weidegang melk. Weidegang is mogelijk voor Ov.Noord goed te realiseren op huiskavel.

Kalverensector exportafhankelijk.

Broker-functie? Welk deel van de productiefluctuatie kan worden opgevangen door brokers.

Veel toeleveranciers zijn economisch sterk afhankelijk (voer, mechanisatie, dierenarts, loonwerk) van de veehouderij.

Veel toeleveranciers zijn economisch sterk afhankelijk (voer, mechanisatie, dierenarts, loonwerk) van de veehouderij. Welke gevolgen heeft natuurontwikkeling op de Veluwe?

Minder prijsvolatiliteit in biologische landbouw? Margedruk op lange termijn. Akkerbouwproducten zijn volatiel (peen, ui, aardappel).

Minder volatiliteit in biologische landbouw? Margedruk op lange termijn. Akkerbouwproducten zijn volatiel (peen, ui, aardappel). Wat zijn alternatieve inkomstenbronnen op het platteland.

Aanvoer kalveren afh. Van melkveehouderij. Van Drie integratie brengt stabiliteit. Gemengd (meer vee-soorten) bedrijf meer dan gemiddeld. . Wat zijn alternatieve inkomstenbronnen op het platteland.

Kostprijsplus contractteelt geven bodem in bezettingsgraad.

De melkprijs is sterk bepalend voor de inkomensituatie in de regio.

Werkgelegenheid is groot hierin, maar wordt ook veelal ingevuld met buitenlandse arbeidskrachten.

Personalized nutrition kan andere logistiek vragen.

De trend naar gemak dient samen te gaan met gezondheid. Hoe kunnen gezonde producten ook "gemakkelijk" te bereiden zijn.

De trend naar gemak dient samen te gaan met gezondheid. Hoe kunnen gezonde producten ook "gemakkelijk" te bereiden zijn.

Contractteelten geven minder volatiliteit in rendementen en verhogen bezettingsgraad

De melkprijs is sterk bepalend voor de inkomensituatie in de regio.

Relatief kleine sector in deze subkring.

Ook voor de detailhandel zijn nieuwe doelgroepen/ producten/introducties te verwachten. Ook Flevoland eet meer buitenshuis en gebruikt meer kant-en-klaar –foodservice en maaltijdpakketten. Deze trend geeft mogelijkheden voor de detailhandel.

Weidegang wordt opgelegd. Gemak. Persoonlijke nutrition? Ook Overijssel-Noord eet meer buitenshuis en gebruikt meer kant-en-klaar – foodservice en maaltijdpakketten. Deze trend geeft mogelijkheden voor de detailhandel.

Invloed van Toerisme op vraag?? Ook Veluwe-Salland eet meer buitenshuis en gebruikt meer kant-en-klaar – foodservice en maaltijdpakketten. Deze trend geeft mogelijkheden voor de detailhandel.

Welke gevolgen heeft economische tegenslag voor buitenshuis eten e.d. Op het platteland vermindert het aantal supermarkten, cafés, AGF-speciaalzaken en slagers. Wat zijn hiervan de gevolgen?

Op het platteland vermindert het aantal supermarkten, cafés, AGF-speciaalzaken en slagers. Wat zijn hiervan de gevolgen?

Nevenactiviteit boerderij? Kan toerisme bijdragen aan stabiliteit Op het platteland vermindert het aantal supermarkten, cafés, AGF-speciaalzaken en slagers. Wat zijn hiervan de gevolgen?

Vraag naar biologische producten land- en tuinbouw neemt toe

Gemak. Tafeltje dek je. Hoe kan worden ingespeeld op de veroudering van de bevolking. Welke nieuwe producten geven kansen in de markt? (biologisch, gentechnisch)

Enigszins traditioneel eetpatroon. Hoe kan worden ingespeeld op de veroudering van de bevolking. Welke nieuwe producten geven kansen in de markt? (biologisch, gentechnisch)

Veel primaire voedingsmiddelen. Wat zal het gevolg zijn van een recessie voor aandeel biol. landbouw?

Consolidatie van de veehouderij versterkt de leegloop van het platteland en leidt tot een verslechtering van de leefbaarheid.

Toerist bereid om voor "landschap" te betalen via de producten. Consolidatie van landbouw versterkt de leegloop van het platteland en leidt tot een verslechtering van de leefbaarheid.

Food Forward

Regioscan Flevoland, Noord-Overijssel,
Salland & Veluwe

Waste

Earth

Nutrition

Stability

Waste

Earth

Nutrition

Stability